

3. Всесвітня туристична організація ((ВТО) United Nations World Tourism Organization; UNWTO). Офіційний сайт. URL: <http://www2.unwto.org/> (дата звернення: 20.03.2023).

4. Грідін О.В., Зайка С.О. Інноваційний розвиток туристичної сфери України: стан, проблеми, перспективи. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (2 листопада 2022 р.)* Державний біотехнологічний ун-т. Електронні текстові дані. Харків, 2022. С. 260-261.

5. Туристичні послуги і туроператорська діяльність: конспект лекцій для студентів денної та заочної форми навчання / Упорядники: С.М. Калініченко, С.О. Зайка. Харків: ДБТУ, 2023 108 с.

УДК: 338.48

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Лукашик К.С., здобувачка вищої освіти*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

За останні десятиліття туризм став однією з найважливіших галузей світової економіки, що вносить значний вклад у зростання ВВП та забезпечує розвиток інфраструктури в багатьох країнах. Проте, високий темп зростання туристичного сектора має й негативні наслідки, серед яких можна відзначити знищення природних екосистем, руйнування культурних пам'яток, забруднення довкілля, економічну та соціальну диспропорцію в місцях, де розвивається туризм, а також інші проблеми.

Для розв'язання цих проблем, необхідно впроваджувати принципи сталого розвитку у сфері туризму, який має за мету забезпечити баланс між економічними, соціальними та екологічними аспектами [2]. Це означає, що туризм має розвиватися на основі відповідального використання природних та культурних ресурсів, зменшення відходів та вуглецевого сліду, підвищення культурної та соціальної свідомості серед туристів та місцевого населення, а також забезпечення прав людей, що проживають в туристичних місцях.

Застосування підходів сталого розвитку у туризмі може принести значний позитивний вплив на глобальну економіку та суспільство. Це можливо забезпечити за умови відповідної підтримки з боку уряду,

---

* Науковий керівник – кандидат економічних наук, професор С.О. Зайка

бізнесу та громадських організацій, які повинні сприяти впровадженню сталого туризму в практику та забезпеченню його ефективного використання. Для цього необхідно використовувати інструменти, такі як сертифікація сталого туризму, екологічні стандарти, розвиток екотуризму та інші підходи, які дозволять забезпечити збалансований розвиток туризму.

Особливу увагу необхідно приділити збереженню природних екосистем та культурної спадщини. Для цього важливо проводити моніторинг впливу туризму на довкілля та культурні пам'ятки, розробляти та впроваджувати плани збереження та відновлення природних ресурсів та культурної спадщини, популяризувати та зберігати традиції місцевого населення, що забезпечить збереження історичної та культурної спадщини для наступних поколінь.

Крім того, для забезпечення сталого розвитку туризму важливо враховувати соціальні наслідки розвитку галузі. Необхідно створювати умови для розвитку місцевого бізнесу, забезпечення трудових прав та соціальної захищеності працівників галузі, підвищення рівня освіти та культурної свідомості в місцях з високим рівнем туризму.

Генеральна Асамблея ООН ухвалила програму сталого розвитку до 2030 року, яка містить цілі сталого розвитку, які спрямовані на боротьбу з бідністю та голодом, забезпечення якісної освіти та міцного здоров'я, рівності статей та покращення якості життя людей, а також на захист довкілля та наших ресурсів. Усі ці цілі відображають важливі аспекти розвитку, що віддзеркалюють потребу балансу між задоволенням потреб сучасного світу та збереженням природних ресурсів та інтересів майбутніх поколінь [1].

Наприклад, одна з цілей сталого розвитку полягає в тому, щоб забезпечити якісну освіту. Це означає, у кожного має бути можливість отримати освіту, яка допоможе йому розкрити свій потенціал і реалізувати свої мрії. Це може допомогти зменшити бідність та підвищити рівень життя людей. Інша ціль сталого розвитку полягає в тому, щоб забезпечити доступну та чисту енергію, що допоможе зменшити забруднення довкілля та використовувати природні ресурси більш раціонально. Також важливо зберігати морські ресурси та захищати і відновлювати екосистеми суші, щоб зберегти біорізноманіття та довкілля.

Узагалі, ці цілі сталого розвитку відображають важливість розумного та збалансованого підходу до розвитку суспільства, який враховує потреби та інтереси людей [2]. Вони визначають глобальні виклики, які вимагають суворих заходів для забезпечення благополуччя

людей і планети. Ці цілі мають на меті створення балансу між економічним розвитком, соціальними показниками та захистом довкілля. При цьому, важливо забезпечити участь всіх країн світу в цих процесах та забезпечити, щоб кожна країна відповідно до своїх можливостей присєдналась до досягнення цих цілей.

Отже, виконання цих цілей може забезпечити сталий розвиток, який враховує потреби сьогодення. Крім того, виконання цілей сталого розвитку потребує співпраці та партнерства між країнами, громадським сектором, бізнесом та іншими зацікавленими сторонами. Це вимагає створення ефективних механізмів співпраці та координації дій, які забезпечать здійснення зазначених цілей. Однак, у багатьох країнах існують значні виклики та перешкоди для досягнення цілей сталого розвитку, включаючи відсутність фінансування, відсутність відповідних законів та політичної волі, недостатній розвиток інфраструктури, корупцію та інші фактори.

Тому, для досягнення цілей сталого розвитку потрібна глобальна співпраця та взаємодія між усіма сторонами, які мають інтерес в сталому розвитку. Важливо також забезпечити участь всіх груп населення в цьому процесі, включаючи молодь, жінок, інвалідів та інші уразливі групи, які часто стикаються з дискримінацією та соціальним виключенням.

Усі ми маємо відповідальність перед майбутніми поколіннями та перед нашою планетою. Досягнення цілей сталого розвитку є важливим кроком в напрямку збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Туризм сприяє сталому розвитку на економічному, соціальному та екологічному рівнях [3-5]. Він забезпечує робочі місця та доходи для місцевих жителів, підтримує збереження культурної та природної спадщини та сприяє збалансованому розвитку місцевих громад. Таким чином, туризм є ключовим елементом сталого розвитку, оскільки дозволяє досягти економічних, соціальних та екологічних цілей одночасно. При цьому розвиток туризму повинен відбуватись з дотриманням принципів сталого розвитку, щоб забезпечити майбутнім поколінням доступ до надійних та стійких ресурсів, які вони заслуговують.

У стратегії розвитку туризму та курортів України до 2026 року, великий акцент приділяється розвитку курортів, рекреації, лікувально-оздоровчого та медичного туризму. Україна має великий потенціал природних лікувальних ресурсів, але на даний час, їх потенціал не використовується в повній мірі. Для досягнення цілей державної

політики в галузі туризму та курортів, необхідно створити комплексні умови для розвитку туризму та курортів в Україні, забезпечити сталий розвиток, залучити інвестиції та створити нові робочі місця. Окрім того, необхідно розробити раціональну транспортну інфраструктуру регіонів, раціонально використовувати природні ресурси та забезпечити охорону навколишнього середовища, що допоможе наповнити бюджети на всіх рівнях та прискорити економічне зростання країни [2].

Отже, за останні роки туризм став однією з найбільш прибуткових і швидко зростаючих галузей в світі. Україна має значний потенціал для розвитку туризму, зокрема курортів, рекреації, лікувально-оздоровчого та медичного туризму. Проте, цей потенціал залишається недорозвиненим через відсутність системного та комплексного підходу до розвитку туризму, а також недостатній рівень інфраструктури та ресурсів. Розвиток туризму може бути важливим напрямком для прискорення економічного зростання країни, залучення інвестицій, забезпечення зайнятості, покращення транспортної інфраструктури та охорони навколишнього середовища. При цьому розвиток туризму має бути підпорядкований принципам сталого розвитку, збереженню природних ресурсів та підвищенню якості життя місцевих громад.

Бібліографічний список:

1. United Nations (2015) Transforming our world: the 2030 agenda for sustainable development. 41 p. URL: [sustainabledevelopment.un.org A/RES/70/1](https://sustainabledevelopment.un.org/A/RES/70/1)
2. Zaika S.O. Main factors of sustainable enterprise development. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством*: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Полтава, 14-15 квітня 2022 р.). 2022. С. 579-581.
3. Zaika S. O., Kharchevnikova L. S. The role of innovations in the development of tourism. *Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи*. матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. (3-4 листопада 2022 р.) Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С. 76-78.
4. Zaika S. O., Shabinskyu O. V. Analysis peculiarities of travel agencies activities. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2017. Вип. 3. С. 5-15.
5. Грідін О.В., Заїка С.О. Інноваційний розвиток туристичної сфери України: стан, проблеми, перспективи. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі*: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (2 листопада 2022 р.). Державний біотехнологічний ун-т. Електронні текстові дані. Харків, 2022. С. 260-261.